

D66
gouda

**Verkiezingsprogramma
2022-2026**

**Kleurrijk, Krachtig,
Klaar voor de toekomst**

Inhoudsopgave

Voorwoord		4
Deel 1		
Hoofdstuk 1	Elke stem is waardevol	6
Hoofdstuk 2	Kunst en Cultuur	8
Hoofdstuk 3	Onderwijs	10
Hoofdstuk 4	Sport	14
Deel 2		
Hoofdstuk 5	Zorg	16
Hoofdstuk 6	Werk en inkomen	20
Hoofdstuk 7	Economie	22
Hoofdstuk 8	Financiën	26
Hoofdstuk 9	Veiligheid	28
Deel 3		
Hoofdstuk 10	Wonen en Ruimte	30
Hoofdstuk 11	Groen, Water, Recreatie	33
Hoofdstuk 12	Bodemdaling	37
Hoofdstuk 13	Energietransitie	38
Hoofdstuk 14	Verkeer en vervoer	40
Slotwoord		42

Voorwoord

Een Gouden toekomst voor Gouda

Nieuwe verkiezingen voor de gemeenteraad gaan natuurlijk gepaard met een splinternieuw programma, een programma dat voortbouwt op de successen van de afgelopen periodes. Een ambitieus, vrijzinnig en toekomstbestendig programma met belangrijke sociaalliberale accenten.

We gaan door met het nog groener en duurzamer maken van Gouda. Door meer ruimte te creëren voor groen maken we de stad klaar voor die nog grotere uitdaging, die van de klimaatverandering. Met een dalende bodem en een veranderend klimaat is de keus voor Gouvenaars duidelijk: als we droge voeten en een schone lucht willen, moeten we verder met klimaatadaptatie, moeten we vervuilend vervoer terugdringen, moeten we meer ruimte maken voor fietsers en voetgangers en moeten we vooral ook ruimte geven aan inwoners om duurzame plannen te maken.

Want dat willen we met Gouda: een vrijzinnige stad met een gezonde leefomgeving waarin iedereen mee kan doen. Waarin we iedere inwoner vrij laten, maar niemand laten vallen. Om te zorgen dat iedereen mee kan doen, investeren we in mensen; door ze de taal beter te laten leren, door betere toegang tot de arbeidsmarkt, door betere onderwijshuisvesting en door meer en betere woningen.

De laatste jaren waren vanwege corona moeilijk, ook aan Gouda ging de pandemie natuurlijk niet voorbij: het maatschappelijk leven stond op een laag pitje, bedrijven hadden het heel zwaar, culturele instellingen stonden op omvallen. Maar toch staan we er nu als gemeente goed voor. De colleges waaraan D66 deelnam, trokken aan de noodrem bij financieel slecht weer, maar durfden ook fors in de stad te investeren waar dat nodig was. We zijn financieel nu zo gezond dat er ruimte is om ook in de komende periode te investeren in onze stad en zo Gouda nog mooier en gezonder te maken.

Dit verkiezingsprogramma biedt die basis. We maken Gouda nog mooier voor iedereen die er woont, of die ons bezoekt; maar ook voor de inwoners die na ons komen. Dat is voor mij D66: verder kijken dan de komende periode en breder kijken dan alleen naar de huidige inwoners. We bouwen aan een duurzame stad in alle facetten, met voortdurend oog voor mensen, voor een gezonde leefomgeving en voor duurzaam gezonde gemeentefinanciën.

Met dit verkiezingsprogramma in de hand ga ik graag met ons geweldige team de stad in. We hebben iets te vertellen. Tegelijkertijd vormt het een prachtige basis voor de komende periode, waarin D66 graag weer medeverantwoordelijkheid draagt voor onze mooie stad.

Evert Bobeldijk
Lijsttrekker D66 Gouda

Deel 1

Gouda is 150 nationaliteiten rijk. Dat is een schat aan verschillen, aan creativiteit en eigenheid; een schat die de stad Gouda typeert als een kleurrijke stad en die uitnodigt tot een nieuwsgierige, open houding.

Hoofdstuk 1 Elke stem is waardevol

D66 Gouda staat voor het vrije woord. Dat geldt voor elke Gouwenaar. D66 streeft naar een inclusieve samenleving, waarin we elkaar de ruimte geven en gunnen en naar elkaar luisteren. Dat geldt voor de inwoners onderling en voor de relatie tussen inwoners en bestuur. In de stad Gouda spreken we ons uit en luisteren we naar elkaar.

Meedenken en -doen waarderen en stimuleren we. Het gemeentebestuur betreft de inwoners bij het te ontwikkelen beleid en staat open voor initiatieven.

Speerpunten:

1. Iedereen kan meedoen
2. Burgerinitiatieven
3. Jongeren zijn de stem van de toekomst
4. Er is inspraak op bestuurlijk niveau

Iedereen kan meedoen

Om dat te bereiken zijn de processen open en transparant, eerlijk en duidelijk. Alleen in een open cultuur krijgen mensen de mogelijkheid zich een mening te vormen en die kenbaar te maken. D66 wil zich inspannen nóg beter op de hoogte te zijn van wat mensen ervaren en vinden. Daarvoor gaan we meer in gesprek met inwoners, bijvoorbeeld door de straat op te gaan of door groepen mensen uit te nodigen voor informele bijeenkomsten. Daarbij hebben we oog en oor voor degenen die zich niet zo makkelijk uiten.

Burgerinitiatieven

D66 onderkent dat burgerinitiatieven bij kunnen dragen aan de dynamiek in de stad, mede door het vaak experimentele karakter. D66 was belangrijk bij het faciliteren van Singelpark en GoudAsfalt en geeft graag ruimte aan nieuwe initiatieven.

De GoudApot is een succesvol instrument gebleken om interessante plannen van bewoners en organisaties te financieren. We continueren die succesvolle formule.

Jongeren zijn de stem van de toekomst

De wereld van morgen is hun wereld. Hun stem is waardevol, maar klinkt nog te weinig door. We nodigen de jongeren uit mee te denken en te doen; we zijn benieuwd naar hun vaak creatieve ideeën, hun aanpak en oplossingen. D66 wil voor het eind van het verkiezingsjaar inventariseren op welke manier jongeren inspraak zouden willen leveren en met activiteiten willen bijdragen.

Inspraak op bestuurlijk niveau

Om inwoners een stem te geven en betrokkenheid te stimuleren is het belangrijk dat we als overheid zichtbaar maken hoe we tot besluitvorming komen en waar welke inspraak en inbreng van inwoners gevraagd wordt. Dit zorgt tevens voor transparantie in de besluitvorming en neemt wantrouwen weg. Om de inspraak bij grote projecten te waarborgen, willen we dit als hoofdstuk opnemen in elk project, financieel gelabeld.

Daarnaast willen we dat er een gemeentelijk loket komt waar inwoners hun ideeën en reacties kwijt kunnen en willen we bij ingrijpende plannen betrokken inwoners uitnodigen om mee te denken en initiatieven in te brengen.

In het kort

- We willen dat iedereen mee kan doen. Openheid en transparantie zijn nodig om iedereen een eerlijke stem te geven en zijn voorwaarden voor tolerantie en respect voor de ander.
- Ook op bestuurlijk niveau willen we die openheid en transparantie, zodat inwoners werkelijk inspraak en inbreng kunnen hebben en zich gehoord voelen. Belangrijk is ook dat ze zien hoe besluiten tot stand komen. Dat zorgt voor begrip en acceptatie.
- We inventariseren de mogelijkheden die jongeren zien om hun ideeën te uiten en betrokken te zijn bij besluiten.

Hoofdstuk 2 Kunst en Cultuur

Gouda is een kleurrijke, compacte stad met een rijke historie. Onze stad bruist van culturele creativiteit. Talloze kunstzinnige talenten, culturele instellingen, initiatieven en activiteiten kenmerken onze stad. We hebben een prachtig museum, een bruisende schouwburg en talrijke ateliers, galeries en podia.

Corona deed de levendige stad verstommen en voor het cultureel ondernemerschap, dat zich voor de crisis zo sterk had ontwikkeld, bleven slechts beperkte mogelijkheden. D66 heeft bewondering voor de wijze waarop vanuit de sector ook in coronatijd in vernieuwend cultureel aanbod is voorzien. Met onder andere subsidies heeft de gemeente de kunst- en cultuursector zo goed mogelijk overeind gehouden.

Op naar het nieuwe normaal! D66 hanteert in dit proces de volgende speerpunten:

1. Kunst en cultuur beschikbaar voor alle Gouwenaren

1. Diversiteit
2. Toegankelijkheid
3. Cultuureducatie &-participatie en het stimuleren van culturele initiatieven

2. Cultureel ondernemerschap en samenwerking stimuleren

Kunst en cultuur beschikbaar voor alle Gouwenaren

De verbindende waarde van cultuur willen we benadrukken. Daarvoor is het nodig cultuur zichtbaar te maken voor iedereen. Dat kan door cultuur niet te beperken tot theaters en musea, maar door cultuur meer in te bedden in het openbare leven. Denk aan buurtfeesten met zang en dans, buiten schilderen, optredens, een fotogalerij tot kunstwerken in de openbare ruimte. D66 wil dit soort initiatieven stimuleren en zo nodig faciliteren. Culturele centra zoals de Chocoladefabriek en de Garenspinnerij, maar ook ontmoetingscentra en individuele kunstenaars kunnen hier een belangrijke bijdrage leveren.

Diversiteit / inclusiviteit

Het culturele aanbod moet aansluiten bij de kleurrijkheid van de stad en de wereld, wat inhoudt dat het aanbod divers is. D66 vindt het belangrijk dat mensen zichzelf in kunst herkennen maar ook met voor hen vreemde culturen kennismaken om op die manier meer begrip te krijgen voor het onbekende en elkaar.

Toegankelijkheid

In Gouda is de cultuur er voor ons allemaal, ook voor mensen met een smalle beurs. De Rotterdampas komt tegemoet aan dit uitgangspunt. Met deze pas kun je voor een gereduceerde prijs culturele activiteiten bezoeken, muzieklessen en creatieve cursussen volgen. D66 vindt dat de pas nog actiever gebruikt kan worden en zal hier op korte termijn actie op ondernemen.

D66 vraagt aandacht voor het culturele aanbod in Westergouwe, noodzakelijk voor de ontwikkeling van deze wijk tot een volwaardige stadswijk.

De stadscurator kan een belangrijke rol spelen bij het zoeken naar verbinding met de wijken en het steunen van initiatieven.

D66 is trots op Gouda's mooie bibliotheek. De drie uitleenpunten, verdeeld over de stad, maken de bibliotheek ook voor ouderen en mensen met een lichamelijke beperking bereikbaar. In Westergouwe willen we een vierde uitleenpunt en kinderbibliotheek realiseren. Vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) willen we taal en lezen onder de jeugd aanjagen, bijvoorbeeld door de inzet van leesconsulenten in scholen. Het gratis lidmaatschap van de bibliotheek tot de leeftijd van 18 jaar en de 25% korting voor mensen met een minimum inkomen handhaven we.

Cultuureducatie en het stimuleren van culturele initiatieven

Alle kinderen moeten de kans krijgen hun creativiteit te ontwikkelen en kennis te maken met allerlei vormen van kunst en de schat aan culturen in de wereld. Cultuureducatie op de Goudse scholen willen we daarom stimuleren. Het aanbod mag zich niet beperken tot theorie. 'Doen' vinden we minstens zo belangrijk.

De Garenspinnerij en individuele kunstenaars kunnen ook hier een belangrijke rol spelen. Particuliere culturele initiatieven vanuit GoudApot moeten mogelijk blijven en zo mogelijk nog meer gestimuleerd worden.

Cultureel ondernemerschap en samenwerking stimuleren

Voor de Coronacrisis groeide het cultureel ondernemerschap in Gouda. Het lukte de culturele instellingen zich voor een groot deel zelfstandig te bedruipen. D66 is een groot voorstander van dit cultureel ondernemerschap, omdat het uitdaagt en aanzet tot profilering en samenwerking.

Maar we zijn niet vanzelf op het punt van voor de crisis. We zullen ons cultuurbeleid moeten herijken en daarin meerjarige perspectieven moeten formuleren. De urban curator functie zal in de nieuwe cultuurnota een vaste plek krijgen. Waar nodig blijven we als gemeente voor aanvullende ondersteuning zorgen.

In het kort

- We geven cultuur een belangrijke plaats in het openbare leven zodat iedereen meekan doen en mensen elkaar beter leren kennen. Extra aandacht is nodig voor het culturele aanbod in Westergouwe. Het gebruik van de Rotterdampas willen we actiever stimuleren.
- We zorgen ervoor dat bibliotheken voor iedereen in Gouda bereikbaar en toegankelijk zijn. We realiseren daarom een vierde uitleenpunt en een kinderbibliotheek in Westergouwe.
- We vinden dat het culturele aanbod inclusief moet zijn, wat de verbindende waarde versterkt.
- We willen het onderwijs stimuleren om aan cultuureducatie te doen.
- Het gebruik van GoudApot willen we nog meer stimuleren.

Hoofdstuk 3 Onderwijs

De plek waar je wieg staat, de opleiding van je ouders: ze blijken nog steeds, zelfs in een welvarend land als Nederland, voor een groot deel je kansen te bepalen. Dat moet anders. Iedereen verdient dezelfde kansen om te kunnen uitgroeien tot een evenwichtig, gelukkig mens, die de ruimte heeft zich te ontwikkelen in vrijheid. Goed onderwijs vormt de basis van gelijke kansen.

Speerpunten:

1. Gezonde schoolgebouwen
2. Kinderopvang
3. Duurzaam en innovatief onderwijs
4. Een leven lang leren
5. Terugdringen laaggeletterdheid
6. Terugdringen vroegtijdige schoolverlaters

Gezonde schoolgebouwen

We staan voor onderwijs in scholen die toegerust zijn voor de toekomst. Het leefklimaat in de scholen is gezond; de scholen zijn goed geventileerd. De binnenruimten lenen zich voor een gevarieerd aanbod aan modern en uitdagend onderwijs. Dit geldt voor alle vormen van onderwijs in Gouda.

Een gezond leefklimaat gaat verder dan het gebouw. Geen enkel schoolbeleid mag leerlingen of docenten een onveilig gevoel geven.

Omdat veel basisscholen in een slechte staat verkeerden, werd in 2019 het IHP, het Integraal Huisvestingsplan, vastgesteld. Dit plan voorziet in gezonde, duurzame schoolgebouwen en vergroening van de schoolpleinen. Tegelijkertijd biedt dit plan mogelijkheden voor clustering van scholen en samenwerking tussen scholen onderling. Op die manier werken we effectiever, vergroten we het onderwijsaanbod en de mogelijkheden voor differentiatie. We zetten ons ervoor in, het plan binnen het uitgezette tijdspad van 15 jaar te realiseren.

Kinderopvang

De gemeente faciliteert de kinderopvang bij de scholenclusters van het basisonderwijs. Wij ondersteunen, waar mogelijk, initiatieven om de kinderopvang in Gouda zo effectief mogelijk te organiseren. Kinderopvang geeft niet alleen ouders de mogelijkheid om te werken. Samen spelen stimuleert de sociale ontwikkeling waaronder de taalontwikkeling. Kinderopvang zorgt voor een gelijkere uitgangspositie op het moment dat kinderen naar de basisschool gaan. Wij streven naar inzet van extra ondersteuning voor kinderen met taalachterstanden.

Niet alle leerproblemen zijn met extra ondersteuning op te lossen. Ons Speciaal- en Praktijkonderwijs zijn essentieel om kansen te geven aan kinderen die op een reguliere school niet goed mee kunnen komen. Gouda heeft voor het praktijkonderwijs een regionale functie en dat onderwijs heeft goede banden met bedrijven. Dat mogen we koesteren.

Duurzaam en innovatief onderwijs

We willen dat het onderwijs in Gouda toekomstgericht is, dat het uitdaagt tot creativiteit en inventiviteit met ruimte voor het experiment. Voor duurzaam en innovatief onderwijs is het noodzakelijk goed op de hoogte te zijn van nieuwe technieken en ontwikkelingen en dat kan alleen als scholen, gemeente en bedrijfsleven met elkaar samenwerken.

- In het VO en PO zien we steeds meer initiatieven tot samenwerking tussen scholen onderling maar ook tussen scholen, bedrijfsleven en culturele instellingen. Dit vinden we een goede ontwikkeling, omdat het onderwijs op die manier midden in de maatschappij komt te staan en uitdagender wordt. Door middel van de Goudse Onderwijsagenda en de inzet op Gelijke Kansen Alliantie-projecten willen we de samenwerking tussen scholen rond gedeelde thema's verder versterken.
- Het Goudse MBO heeft een spilfunctie in het Goudse onderwijs. Er is veel werk voor MBO'ers in Gouda. Gouda is van oudsher een stad van ambachten, handel en industrie (kaas, stroopwafels, kaarsen). In het MBO is het doel van samenwerking op te leiden tot innovatief vakmanschap. In overlegsituaties met het bedrijfsleven moet de afstemming van de doorlopende leerlijn techniek vmbo-mbo op de arbeidsmarkt als vast punt op de agenda staan.
- Het HBO-aanbod willen we uitbreiden. De samenwerking met de Haagse Hogeschool biedt goede perspectieven. Zo mogelijk trekken we ook WO-opleidingen aan. Campus Gouda maakt het voor studenten extra aantrekkelijk hier te gaan studeren.
- Via de Triple Helix, de samenwerking tussen overheid, ondernemingen en onderwijs, kunnen we sturen op innovatie. In samenwerking met de regio willen we meer innovatieprojecten/living labs opzetten.

De golf van energie die vernieuwing genereert, creëert veel kansen om iedereen mee te laten doen.

- De Brede school, de Weekendschool en Zomeracademie zien we als belangrijke springplanken voor die gelijke kansen en willen we ook nog beter op de kaart zetten, evenals de uitbreiding van het aanbod aan leermogelijkheden van de Chocoladefabriek waaronder de Techniekwerkplaats om kinderen in contact te brengen met 21e_ eeuwse vaardigheden en techniek. De techniekwerkplaats moet een duidelijke functie gaan krijgen in het onderwijs. Samenwerking met het bedrijfsleven is daarin essentieel (techniekakkoord).

Inzet van het Nationaal Programma Onderwijs

Gouda krijgt ruim 2 miljoen euro vanuit het Nationaal Programma Onderwijs, bedoeld voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. D66 wil dat deze middelen worden uitgegeven aan onderwijs en schoolbaarheid van leerlingen. Tekorten uit de jeugdzorg financieren we hier niet mee. Met de NPO-middelen investeren we onder andere in de zwakste scholen en de versterking van brede/collectieve voorzieningen; voorzieningen die de leerbaarheid van kinderen vergroten.

Een leven lang leren

Mensen moeten hoe dan ook mee kunnen doen en zich kunnen ontwikkelen naar eigen behoefte op elk moment in het leven. Om dit te realiseren willen we zorgen voor een rijk aanbod aan volwassenonderwijs, deeltijdopleidingen en kunst- en cultuureducatie.

Laaggeletterdheid

In Gouda is 22% van de bevolking laaggeletterd en we hebben de plicht ervoor te zorgen dat ook deze groep mee kan doen.

Laaggeletterden hebben moeite met lezen, schrijven, rekenen en/of digitale vaardigheden. De gevolgen zijn vaak groot. Denk aan het begrijpen van formulieren, een CV opstellen, het helpen van kinderen met huiswerk etc. Laaggeletterdheid maakt kwetsbaar. De Coronapandemie heeft dat laten zien: de kloof tussen mensen die goed kunnen lezen en schrijven en mensen die daar moeite mee hebben, is vergroot.

Dat geldt ook voor omgaan met de digitale wereld. Wie dat niet kan, mist informatie en raakt steeds meer achterop. Taalvaardigheid en de digitale ontwikkeling zijn essentieel om mee te kunnen doen in de samenleving.

Vanaf 2017 geldt het Taalakkoord als basis voor het terugdringen van laaggeletterdheid. Het Taalakkoord heeft de samenwerking van betrokken partijen (gemeente, UWV, taalscholen/ bibliotheken) om taalachterstanden terug te dringen, als doel. In 2021 is het Taalakkoord vernieuwd. We voelen ons verantwoordelijk voor het terugdringen van laaggeletterdheid m.a.w. voor het uitvoeren van het Taalakkoord en maken hiervoor structureel extra middelen vrij.

Samen met het volwassenonderwijs, met maatschappelijke organisaties, de bibliotheek, boekhandels en het bedrijfsleven willen we nog meer inwoners (digi)taalvaardig maken en een positief kritische houding ten opzichte van de (digitale)wereld stimuleren.

Vroegtijdige schoolverlaters

Het actieve beleid op het terugdringen van het aantal vroegtijdige schoolverlaters willen we voortzetten. De aanpak van iedereen in beeld hebben en persoonlijk benaderen, heeft succes gehad. Op dit moment staat Gouda in de top vijf van het laagste aantal Vroegtijdige Schoolverlaters (VSV) .

We willen jongeren van basis- tot hoger onderwijs waar nodig actief blijven begeleiden en indien gewenst de stap terug naar school of opleiding helpen zetten. Meerdere instroommomenten per jaar en de mogelijkheid tot het behalen van certificaten, verkleinen deze stap.

In het kort

- Ieder kind verdient een vliegende start als het naar de basisschool gaat. Op de kinderopvang wordt daarvoor een goede basis gelegd. Daarom spant D66 zich ervoor in dat kinderopvang voor iedereen beschikbaar is.
- Projecten die taalachterstanden wegwerken, faciliteren we.
- We zetten ons er actief voor in het IHP-plan te realiseren binnen het daarvoor uitgezette tijdpad van 15 jaar.
- Op alle onderwijsniveaus stimuleren we samenwerking; in het MBO specifiek de samenwerking met het bedrijfsleven. Gemeente en bedrijfsleven zetten het op de agenda van hun gezamenlijk overleg.
- De Triple Helix en Campus Gouda zorgen voor innovatieve impulsen en breiden we uit.
- We houden de ambitie om Hbo-opleidingen en zo mogelijk WO-opleidingen aan te trekken.
- Iedereen moet mee kunnen doen. Daarom willen we initiatieven als de weekendschool, zomercademie, brede school stimuleren en ervoor zorgen dat er een breed aanbod is van volwassenonderwijs en deeltijdonderwijs.
- We voelen ons verantwoordelijk voor het terugdringen van laaggeletterdheid, m.a.w. voor het uitvoeren van het Taalakkoord. We ondersteunen de voorgenomen intensivering van de taalaanpak en de mogelijkheden om de vertrouwdheid met de digitale wereld te vergroten.
- We blijven inzetten op het begeleiden van jongeren die de school vroegtijdig dreigen te verlaten en we proberen hen waar mogelijk en gewenst te helpen de weg naar school terug te vinden.

Hoofdstuk 4 Sport

Wat geldt voor cultuur, geldt zeker ook voor sport: jezelf leren kennen, je grenzen verleggen, er samen voor gaan in een team, uitdagingen aangaan en incasseren. Je maakt je vrij van dagelijkse zorgen: sport brengt plezier, maakt trots en gelukkig. Sport versterkt de sociale cohesie in onze samenleving: Cultuur verbindt en sport verbreedert.

Bewegen is bovendien een sleutel in de strijd tegen obesitas, hart- en vaatziekten en draagt bij aan ons geestelijk welzijn. Het is dus van groot belang dat alle Gouwenaren, jong en oud, met of zonder beperking, sport kunnen beoefenen.

Speerpunten:

- 1 Toegankelijke en betaalbare sport voor iedereen
- 2 Sportief ondernemerschap en duurzame sportvoorzieningen
- 3 Sporten in de openbare ruimte
- 4 Jong geleerd, oud gedaan

Toegankelijke en betaalbare sport voor iedereen

Elke Gouwenaar moet kunnen sporten. Financiële drempels mogen dit niet in de weg zitten. De Rotterdampas kan ingezet worden om tegen een gereduceerde prijs te sporten.

De toegang tot sportverenigingen moet ook voor mensen met een fysieke beperking onbelemmerd zijn. De gemeente heeft de taak daarvoor te zorgen.

Ook voor ouderen moet sporten gemakkelijk bereikbaar zijn. Het is belangrijk voor hun welzijn en gezondheid.

Zodra er sprake is van nieuwe bouwprojecten moeten sportmogelijkheden en/of wegen naar bestaande sportcomplexen onderdeel uitmaken van de bouwplannen.

Sportief ondernemerschap

D66 stimuleert sportondernemerschap en het gebruik van sportvelden en hallen door meerdere verenigingen. Alle verenigingen krijgen wat D66 betreft een gelijk aandeel in de faciliteiten. Om sporten laagdrempeliger te maken willen we sporters meer mogelijkheden geven met verschillende sporten kennis te maken zonder meteen lid te hoeven worden van een vereniging. We zetten hiervoor strippenkaarten in die we koppelen aan de Rotterdampas. De samenwerking tussen sportverenigingen is een voorwaarde en stimuleren we. Die samenwerking is ook nodig om duurzaam sporten mogelijk te maken op energie-neutrale en afvalvrije sportvoorzieningen.

Individueel (buiten) sporten

De wens om flexibel (buiten) te sporten, zowel in de stad als daarbuiten, wordt steeds groter. D66 wil sportfaciliteiten beter integreren in de leefgebieden. Bij het opzetten van nieuwe bouwprojecten moeten we daar aandacht voor hebben. Zoals duidelijk aangegeven hardlooproutes maar ook aan wandel- en skateroutes. Daarnaast watertappunten, buiten-fitnessapparaten, het faciliteren van bootcampclubs etc. in parken. We stimuleren werkgevers bij te dragen aan de gezondheid en inzetbaarheid van werknemers door hen te attenderen op bijvoorbeeld sportfaciliteiten in de omgeving van de werkplek.

D66 wil Gouwenaren stimuleren om meer te lopen, fietsen, rennen en minder de auto te pakken. Door toegankelijke voet- en fietspaden aan te leggen kunnen we dit met z'n allen bewerkstelligen.

Jong geleerd, oud gedaan

Liefde voor sporten begint bij kinderen en jongeren. Zij moeten al vroeg kunnen ervaren wat sport met je doet. Sport legt de basis voor een gelukkig en gezond leven en kinderen en jongeren moeten de kans krijgen ook op sportgebied hun talenten te ontwikkelen. Een breed en goed sportaanbod hoort daarbij.

Veel sportverenigingen organiseren kennismakingsdagen voor de jeugd. D66 wil deze goede initiatieven stimuleren. Samenwerking met scholen kan nog worden uitgebreid. Op dit moment maakt sportoriëntatie in de examenklas vaak al deel uit van het curriculum. D66 wil sportverenigingen stimuleren om samen met scholen te zoeken naar mogelijkheden voor sportoriëntatie als een vast onderdeel van het lesprogramma op alle basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs in Gouda. Vroeg kennis maken met sport is de beste garantie op een gezonde leefstijl.

In het kort

- We willen dat sport in alle opzichten laagdrempelig is: geen financiële beperkingen en toegankelijk en goed bereikbaar voor iedereen. Hierbij vragen we specifiek aandacht voor mensen met een beperking en ouderen.
- We stimuleren de samenwerking tussen verenigingen en het gebruik van sporthallen en sportvelden door meerdere verenigingen.
- We zijn voorstander van flexibel kennismaken met meerdere sporten door het gebruik van een strippenkaart die we koppelen aan de Rotterdampas.
- We maken sportmogelijkheden en/of wegen naar bestaande sportcomplexen tot onderdeel van nieuwe bouwprojecten.
- In de openbare ruimte willen we sportfaciliteiten realiseren om tegemoet te komen aan de steeds sterkere behoefte van mensen zelfstandig te sporten.
- We willen sportverenigingen stimuleren samen te werken met scholen om kinderen en jongeren al vroeg met verschillende sporten in aanraking te brengen.

Deel 2

We staan voor krachtig beleid; samen de schouders eronder voor een gezonde, veilige stad, waarin vrijheid en verantwoordelijkheid worden gewaarborgd.

Hoofdstuk 5 Zorg

D66 vindt dat iedereen een gelijke kans moet hebben om een gezond leven te leiden. D66 vindt ook dat als je dan tóch ziek wordt, alle Gouwenaren moeten kunnen rekenen op goede hulp en zorg. Of die altijd en voor iedereen gratis moeten zijn, is de vraag. De zorgkosten rijzen namelijk de pan uit en maken andere belangrijke investeringen onmogelijk. D66 Gouda wil dat deze situatie verandert en dat er een haalbare, reële balans komt tussen vraag en aanbod in de zorg. Dat zorg voor iedereen bereikbaar is, blijft daarbij de belangrijkste voorwaarde.

Daarnaast houden we vast aan de hoge kwaliteit en het innovatieve karakter van onze zorg, waarom Gouda in de regio bekend staat als 'de' zorgstad van het Groene Hart. Deze kwaliteiten ondersteunen we vanuit de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning).

Speerpunten:

1. Een brede kijk levert meer gezondheid op
2. Betaalbare, toegankelijke en goede zorg
3. Gelijke kansen
4. Effectieve organisatie van de jeugdzorg

Een brede kijk levert meer gezondheid op

Een gezond leven leiden is meer dan niet ziek zijn. Er zijn vele factoren die van invloed zijn op je gezondheid, zoals niet mee kunnen doen in de samenleving doordat de toegang fysiek of financieel moeilijk is, je niet geaccepteerd voelen, schuldenproblematiek en een minder gezonde leefomgeving.

Omdat gezondheidsproblemen lang niet altijd op zichzelf staan, wil D66 dat de gemeente samen met de GGD, zorgverzekeraars en welzijnsorganisaties, sociale en medische problemen in samenhang aanpakt.

Daarnaast is het voor mensen belangrijk dat ze de regie hebben over hun eigen leven.

Gouwenaren zijn bijvoorbeeld vrij om te kiezen voor zorg in natura of een pgb.

Bij uitzonderlijke maatwerkvragen waar minderjarigen bij zijn betrokken, kan de gemeente als doorzettingsmacht optreden.

Betalbare, toegankelijke, goede zorg

Betalbaar

D66 wil dat de uitgaven voor de zorg en die voor de overige gemeentetaken meer met elkaar in evenwicht zijn.

De betaalbaarheid van de zorg en het beheersbaar houden van de kosten voor de zorg vragen allereerst om een duidelijk inzicht in die kosten. Pas dan wordt de zorg beter bestuurbaar. Om de zorg overzichtelijker te maken willen we ons langdurig met zorgpartners verbinden en zorg inkopen bij een beperkt aantal aanbieders.

Toegankelijk

De ingewikkelde regelgeving maakt mensen die zorg nodig hebben, onzeker. Waar moet ik als hulpzoekende naartoe met mijn vraag? Mensen voelen zich soms van het kastje naar de muur gestuurd en daardoor in de steek gelaten. We willen dat mensen die zorg nodig hebben, duidelijkheid hebben over mogelijkheden en randvoorwaarden. Dat zou kunnen door duidelijke routekaarten te maken of een hulploket in te richten of spreekuur te organiseren. Een duidelijke organisatie van de zorg maakt het voor mensen gemakkelijker de regie over hun leven te houden.

Dit geldt ook voor mensen met een beperking. Zij verdienen dezelfde kansen als ieder ander om zelfstandige keuzes te maken. Het gebeurt nog te vaak dat zij in een opvangcentrum terechtkomen, terwijl ze ook thuis zorg zouden kunnen krijgen. Als dat laatste voor hen beter is, moeten zij daarbij de hulp krijgen die ze nodig hebben.

Kwaliteit

D66 vindt het essentieel dat er voor ouders die een kind met een ernstige verstandelijke en meervoudige beperking hebben, één aanspreekpunt is.

Een gelijke kans op gezondheid

Zoals we bij het thema onderwijs aangaven dat elk mens een gelijkwaardige uitgangspositie verdient, zo geldt dat ook voor gezondheid. Elk Gouds kind moet een goede start kunnen maken.

Hoe oud je wordt, wordt mede bepaald door voeding en beweging. Het is belangrijk dat je van jongs af aan gestimuleerd wordt te kiezen voor gezonde eetgewoonten en voldoende beweging. D66 ondersteunt het in het Gouds preventie-akkoord vastgelegde initiatief om goede en laagdrempelige voorlichting en indien nodig begeleiding te organiseren voor aankomende ouders.

Kinderen en jongeren willen we bovendien beschermen tegen het al op jonge leeftijd oplopen van gezondheidsschade door het gebruik van alcohol, tabak en drugs. We zetten in op voorlichting en het aanmoedigen van rookverboden in de openbare ruimte.

In het kort

- D66 vindt het belangrijk dat sociale en medische (fysieke en psychische) problemen in samenhang worden aangepakt.
- We zetten in op zelfregie: een duidelijke en eenvoudige opzet van de zorg is daarvoor belangrijk.
- We zijn voorstander van laagdrempelige voorlichting aan ouders over gezonde voeding en het belang van bewegen voor hun kinderen.
- We willen de zorgkosten beheersbaar krijgen door meer overzicht te creëren en samen te werken met vaste zorgpartners en in te kopen bij een beperkt aantal aanbieders.
- We vinden het nodig dat kinderen met een ernstige verstandelijke en meervoudige beperking een vast aanspreekpunt krijgen.
- We promoten de voorlichting aan kinderen over de gevolgen van alcohol, tabak en drugs

Jeugdzorg in Gouda

Jeugdzorg is een breed begrip en omvat diverse vormen van hulpverlening, variërend van preventieve activiteiten tot aan specialistische zorg, vanuit jeugdbescherming, jeugdhulpverlening of jeugd GGZ. De overheveling van de jeugdzorg naar de gemeenten lijkt tot gevolg te hebben dat met name de ernstige problematiek te laat wordt onderkend waardoor jongeren te lang verstoken blijven van adequate zorg.

Speerpunten:

1. Preventie en laagdrempelige toegang voor jongeren tot basiszorg
2. Meer grip op de kosten voor jeugdzorg
3. Gerichte inzet van professionaliteit en expertise

Preventie en laagdrempelige toegang voor jongeren tot basiszorg

Veel kinderen en jongeren krijgen in hun leven te maken met psychische problemen. De drempel om hulp te zoeken is voor zowel ouders als jongeren vaak hoog. Het is voor jongeren moeilijk om over hun problemen te praten en het is voor ouders altijd moeilijk als ze worden geconfronteerd met een kind dat een ongelukkige indruk maakt en/of zich niet als vanzelf ontwikkelt. Het is daarom belangrijk dat er geen drempels worden opgeworpen om hulp te zoeken. Deze hulp moet dichtbij geboden worden, zoals in de buurt of op school.

Slechts een klein deel van de jongeren heeft specialistische zorg nodig, zeker als de problemen vroeg genoeg worden onderkend. Het is wel belangrijk snel de passende hulp te bieden die aansluit bij de situatie van de jongere. Dit geldt ook voor maatregelen gericht op het voorkomen van psychische problemen zoals:

- Inlooplek(ken) waar jongeren hun verhaal kunnen doen, zonder verwijzing vooraf, gerund door getrainde vrijwilligers met back-up door een zorgprofessional;
- Preventieprogramma's gericht op het voorkomen van pesten, armoede en socialeisotatie;
- De integratie van zorg, onderwijs en de aanpak van sociale en maatschappelijke problematiek, waarbij gericht aandacht wordt besteed aan de gevolgen van (cyber)pesten en overige sociale isolatie.

Meer grip op de kosten voor Jeugdzorg

De kosten voor de jeugdzorg worden steeds hoger en het budget voor de zorg kent een structureel tekort.

Grip krijgen op de kosten voor jeugdzorg begint met het hebben van bestuurlijke grip op het speelveld van aanbieders in de Jeugdzorg. Conform de door D66 ingediende motie in 2021 bewerkstelligt D66 een forse afname van het aantal aanbieders in Gouda, terwijl we oog houden voor keuzevrijheid. De inkoopcyclus in 2022 biedt hiertoe voldoende handvatten.

Naast oog voor keuzevrijheid willen we oog hebben voor het belang van innovatie. D66 vindt het belangrijk dat zorgorganisaties ondernemend en innovatief zijn zodat ook de zorg van morgen betaalbaar, toegankelijk en van goede kwaliteit is. Ruimte voor innovatie willen we dan ook stimuleren.

Grip op de kosten betekent ook dat dat het duidelijk is welk aandeel van het totale budget opgaat aan jeugdzorg en de verschillende vormen van jeugdhulp (basiszorg (CJG en sociaal team), huisartsen, jeugdbescherming, basis GGZ, specialistische GGZ en specialistische jeugdzorg). Op dit moment is dat onvoldoende duidelijk.

Taken en verantwoordelijkheden voor de sociale teams, die namens de gemeente de zorgtaken coördineren en uitvoeren, moeten duidelijk zijn en voor langere tijd worden vastgelegd. Dit om ervoor te zorgen dat deze teams in hun rol kunnen groeien en dat de samenwerking met andere zorgverleners in alle vormen van jeugdhulp verbetert.

Door oplopende kosten moeten keuzes gemaakt worden. Het is goed om een maatschappelijk debat te voeren met jongeren, ouders, lokale partners en zorgaanbieders over de vraag welke strubbelingen horen bij het opvoeden en opgroeien en wanneer een beroep op jeugdzorg op zijn plaats is.

Gerichte inzet professionaliteit en expertise

Het deel van de jongeren dat specialistische zorg nodig heeft, moet deze ook kunnen ontvangen. Daarbij is het van belang dat de professionals ruimte krijgen om hun vak uit te voeren conform de professionele richtlijnen die daarvoor zijn opgesteld.

Er moet voldoende personeel zijn in de zorg om de zorg te kunnen bieden die nodig is. Vanuit de gemeente moeten de voorwaarden worden gecreëerd om dit mogelijk te maken. Belangrijke voorwaarden zijn: professionele autonomie, minder administratieve lasten en expertise op de juiste plaats.

- Voldoende geschoolde mensen bij de voordeur om te bepalen wie welke zorg nodig heeft.
- Betrek aanbieders actief bij het maken van plannen om wachtlijsten weg te werken en zorg efficiënter te verdelen en bied ruimte voor innovatie.
- D66 Gouda ondersteunt de wens de specialistische zorg bovenregionaal of zelfs landelijk te organiseren en te bekostigen.
- Indiciestelling en financiering moeten uit elkaar gehaald worden. Nu worden beide kanten gedaan vanuit de gemeente. Dit veroorzaakt een conflict van belangen.
- Huisartsen functioneren in Nederland als poortwachters voor de zorg. Zij moeten te allen tijde de mogelijkheid houden om naar specialistische zorg te verwijzen.

In het kort

- D66 wil inzetten op preventie door middel van programma's die pesten en isolatie voorkomen. Daarnaast moeten er inlooplekken komen waar jongeren met hun verhaal terecht kunnen.
- D66 wil dat de kosten voor jeugdzorg beter in kaart gebracht worden.
- De samenwerking tussen de verschillende zorgverleners willen we verbeteren door de taken en verantwoordelijkheden duidelijker af te bakenen.
- D66 wil een maatschappelijk debat over de taken en grenzen van de jeugdzorg in gang zetten.
- Specialistische zorg werkt volgens D66 effectiever als deze bovenregionaal of zelfs landelijk wordt georganiseerd en bekostigd.

Hoofdstuk 6 Werk en Inkomen

Wie werkt, voelt zich beter. D66 gunt iedereen de voldoening die werken in onze samenleving geeft. Werk biedt niet alleen bestaanszekerheid, het is ook een belangrijke basis voor sociale contacten en individuele ontwikkeling.

We blijven aandacht hebben voor het terugdringen van het aantal mensen in de bijstand, voor het organiseren van beschut werk en het bestrijden van armoede. Inzetten op preventie is ons belangrijkste doel voor de komende tijd. We willen voorkomen dat mensen in een uitzichtloze situatie geraken.

Speerpunten:

1. Vroeg signalering en het voorkomen van problematische schulden
2. Integrale aanpak
3. Perspectief op werk

Vroeg signalering en het voorkomen van problematische schulden

De coronacrisis raakte veel ondernemers en ZZP'ers in hun portemonnee. De gevolgen kunnen nog lange tijd gevoeld worden. Het is een belangrijke taak van de gemeente de landelijke regels voor steun duidelijk te communiceren, zodat ieder die recht heeft op ondersteuning, ook echt geholpen wordt.

De onvrijheid die armoede en schulden veroorzaken, willen we bestrijden; niet gebaseerd op wantrouwen en bureaucratie, wel menswaardig en effectief, gericht op zelfsturing.

Vroeg signalering van schuldproblemen is ons belangrijkste aandachtspunt. We willen voorkomen dat betalingsachterstanden oplopen tot een problematische schuld. Aan de ene kant door een proactieve houding van de hulpverleningsinstantie, daarnaast door het laagdrempelig maken van de schuldhulpverlening, bijvoorbeeld door het instellen van een loket waar je terecht kunt met vragen over financiële ondersteuning.

Mensen met schulden moeten binnen drie maanden weten waar ze aan toe zijn: een overeenkomst met schuldeisers of een traject in de wettelijke schuldhulpverlening. De duur van deze schuldenregeling is in principe 18 tot maximaal 36 maanden. We willen dat armoederegelingen voor mensen toegankelijk en begrijpelijk zijn en zo min mogelijk papierwerk vragen.

Integrale aanpak

Armoede staat vaak niet op zichzelf; zij kent vele oorzaken en heeft grote gevolgen. De helft van mensen met schulden heeft moeite met lezen en schrijven. We moeten er alert op zijn deze mensen te verwijzen naar het eerder genoemde taalaanbod vanuit het Taalakkoord (zie hfst. Onderwijs). D66 wil dat het sociaal domein zo ingericht is dat problemen in samenhang worden aangepakt en de mens centraal staat.

Soms is het nodig schulden kwijt te schelden of op te kopen om rust te creëren in een huishouden zodat er ruimte ontstaat om andere problemen aan te pakken. Dit vraagt om het maken van samenwerkingsafspraken met een kredietbank.

Er zijn situaties die het noodzakelijk maken dat mensen onder bewindvoering komen te staan. Dit is een ingrijpende situatie die om bescherming vraagt. Daarom wil D66 dat er een kwaliteitsregister voor bewindvoerders komt.

Perspectief op werk

We hebben de laatste jaren sterk ingezet op het verlagen van het aantal bijstandsgerechtigden. We zorgen dat iedereen aan het werk kan; als het nodig is via omscholing en bijscholingstrajecten. Mensen die het moeilijk vinden uit hun uitkerings situatie te komen, krijgen begeleiding.

We verlagen de drempel tussen bijstand en werk door het financieel aantrekkelijk te maken tijdelijk te werken. Dat doen we door het invoeren van een werkbonus.

In het hoofdstuk onderwijs leggen we de nadruk op samenwerking tussen beroepsopleidingen en de arbeidsmarkt als mogelijkheid beter te anticiperen op nieuwe uitdagingen en daaraan gekoppelde banen van de toekomst. Het is belangrijk dat hulpverleners een goed beeld hebben van die ontwikkelingen. Dat geldt ook voor tekorten op de huidige arbeidsmarkt. In de eerder genoemde contacten tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijs, is een lijntje met uitkeringsinstanties essentieel.

We ondersteunen de versterking van de sociale werkvoorziening als zelfstandige werkplaats voor de specifieke groep mensen die niet binnen de geboden structuur aan een andere werkplek geholpen kan worden.

Mensen met lichamelijke beperkingen hebben vaak genoeg aan aanpassingen binnen reguliere banen. Aandacht voor deze mensen moet een vast punt op de agenda van overleg tussen gemeente en werkgevers zijn.

In het kort

- We hebben de laatste jaren sterk ingezet op het terugdringen van het aantal bijstandsgerechtigden. We zorgen voor begeleiding van mensen naar werk als dat nodig is en maken de drempel tussen bijstand en werk financieel aantrekkelijk.
- Als er problemen ontstaan, bieden we adequate hulp op het moment dat de problemen nog beheersbaar zijn.
- We zorgen dat financiële ondersteuning laagdrempelig is en van beperkte duur.
- D66 vindt het belangrijk dat er voor bewindvoerders een kwaliteitsregister komt.
- Omdat problemen in samenhang met elkaar ontstaan, willen we ze in samenhang aanpakken, waarbij we de mens centraal stellen. We willen alerter zijn op het verwijzen naar het taalaanbod.
- De sociale werkvoorziening en aanpassingen voor mensen met een handicap in een reguliere baan ondersteunen we actief.

Hoofdstuk 7 Economie

De afgelopen periode werd onze economie voor een groot deel bepaald door Corona. De lockdowns legden een groot deel van het openbare leven plat; allerlei sectoren zaten zonder werk en inkomsten. Veel aandacht ging uit naar directe ondersteuning en lastenverlichting. D66 vindt het tijd om verder te kijken en de lessen van deze periode te verwerken in Gouda's innovatieve en vitale economie. Dit vraagt om een visie op de economie die verder gaat dan enkel vraag en aanbod. Corona heeft ons bijvoorbeeld anders leren kijken naar duurzaam omgaan met onze beperkte hoeveelheid grondstoffen. Om de aarde leefbaar te houden, zullen we onze economie blijvend anders moeten inrichten.

Speerpunten:

1. De kracht van lokaal
2. De kracht van samenwerking
3. Circulaire economie
4. Toerisme

Meer dan vroeger denken we lokaal

Openbare ruimte en diensten ervaren we anders dan voorheen. Massaal lopen we een rondje tussen de digitale vergaderingen in, bezoeken we de 'groenteboer om de hoek' en beperken we de reislust tot de reikwijdte van onze (elektrische) fiets. Lokale ondernemers hebben een enorme impuls gekregen met de herwaardering van voorzieningen in de buurt. Hoe spelen we hier op in en wat kunnen we doen om dit vast te houden/te versterken?

D66 wil graag dat Gouda alles in het werk blijft stellen om de stad levendig en leefbaar te houden. De historische binnenstad van Gouda met het grote aanbod aan cultuur en activiteiten maakt Gouda zowel voor bedrijven als nieuwe inwoners een gewilde stad. De woonwijken bevinden zich op bereikbare afstand, wat het gevoel van eenheid versterkt. Gouda 750 biedt een goede gelegenheid om samen met de ondernemers en de inwoners van Gouda de stad te laten bruisen in een sfeer van saamhorigheid.

Als sociaalliberale partij biedt D66 keuzevrijheid aan ondernemers om op zondag hun deuren te openen.

Gouda kent een beperkte winkelleegstand. Veel winkelpanden kregen een nieuwe bestemming, wat tot gevolg had dat de leegstand, ondanks de economische tegenwind, daalde. D66 wil op deze ingeslagen weg verder waarbij we vasthouden aan het uitgangspunt, dat de begane grond in het kernwinkelgebied voorbehouden blijft voor publieke functies.

De aan- en afvoer van producten is een belangrijk lokaal vraagstuk. D66 heeft al herhaaldelijk gepleit voor een Goudse distributie hub, een overslagpunt en distributiecentrum aan de rand van de stad. Hiermee creëren we een uniform systeem voor alle ondernemers in Gouda, groot en klein. Het verlaagt de verkeersdruk, draagt bij aan emissiereductie, bespaart op kosten voor onderhoud aan kades en wegen, geeft extra ruimte voor groen. Op termijn kan het een kostenbesparing betekenen voor ondernemers door gecombineerde aan- en afvoer van producten.

De kracht van samenwerking

Werkgevers, onderwijsinstellingen en overheid: een vitale en veelzijdige economie zorgt voor een uitstekende uitwisseling tussen de verschillende belanghebbenden in de stad en regio. Zo kunnen we inspelen op kansen en samen uitdagingen het hoofd bieden.

De gemeente en de overkoepelende ondernemersvereniging Gouda Onderneemt werken in Gouda al meerdere jaren goed samen, de laatste jaren binnen het kader van een Economische Agenda. Deze samenwerking gaat verder dan ondernemersaangelegenheden en raakt vele maatschappelijke vraagstukken in de stad zoals werkgelegenheid, onderwijs, duurzaamheid en binnenstad. De zorgsector als grote werkgever en het onderwijs spelen binnen de Economische Agenda een belangrijke rol. D66 staat positief tegenover het continueren van een dergelijke samenwerking in de komende jaren.

In het hoofdstuk onderwijs gaan we dieper in op de aansluiting die onderwijsinstellingen hebben met de arbeidsmarkt. Een goed voorbeeld is Campus Gouda voor Zorg en Technologie en bodemdaling, twee sterke sectoren in Gouda. Daarnaast maakt D66 Gouda zich sterk voor de vestiging van een landelijk expertisecentrum bodemdaling in Gouda.

Gouda verbindt zich met de regio

De rol die Gouda heeft binnen de regio, willen we verder stimuleren. Initiatieven zoals Cheese Valley zijn een mooi voorbeeld van een versterkende functie van Stad Gouda en de regio. D66 Gouda staat ook voor een grotere inzet van Gouda voor de regionale opgaves voor duurzame energie en regionaal (openbaar) vervoer over de weg, het water en op het spoor.

Bij samenwerking binnen de regio gaan wij er altijd van uit dat gedeelde opgaven gedeelde verantwoordelijkheid betekenen en dat elkaar aanvullen opbouwender is dan elkaar beconcurreren.

Circulaire economie

D66 zet zich in om de circulaire economie vorm te geven. We hebben scherp in beeld waar de mogelijkheden liggen voor Gouda (en de regio). De gemeente houdt regie op een regionale samenwerking en betreft actief lokale stakeholders zoals waterschappen, onderwijsinstellingen, woningbouwverenigingen, bedrijven en overige maatschappelijke partners. Doel is om in deze raadsperiode een plan voor de middellange en de lange termijn te formuleren waaraan beleid en concrete acties gekoppeld kunnen worden. Samen met de stakeholders wordt actief gezocht naar manieren om hiervoor ook financiële ruimte te maken door middelen vrij te spelen en te zoeken naar aanvullende vormen van zowel incidentele als structurele financiering: (Europese) subsidies, crowdfunding etc.

Concrete kansen op het gebied van hergebruik, repaircafés, afvangen restwarmte worden breed ondersteund, zo nodig ook financieel via de GoudApot.

In 2050 is Gouda volledig circulair. Het afval dat er dan nog is, wordt volledig hergebruikt. We beginnen als eerste te besparen op ons afval en proberen de bewustwording van het probleem afval te vergroten. Dat de vervuiler betaalt, stimuleert die bewustwording. De gemeente geeft het goede voorbeeld door werk te maken van een circulair inkoopbeleid. Dit zet de toon voor de gemeente en de regio en stimuleert tot initiatieven om producten te hergebruiken en afvalstromen opnieuw in te zetten.

Daarnaast stimuleert de gemeente Gouda de circulaire ontwikkeling binnen de gemeentegrenzen, onder meer bij sportvoorzieningen, en in de regio door met buurgemeenten en partners zoals Cyclus te werken aan circulaire kringlopen. Ruimtelijke plannen worden getoetst op circulariteit, een hard criterium bij vergunningverlening.

Circulaire economie

D66 zet zich in om de circulaire economie vorm te geven. We hebben scherp in beeld waar de mogelijkheden liggen voor Gouda (en de regio). De gemeente houdt regie op een regionale samenwerking en betreft actief lokale stakeholders zoals waterschappen, onderwijsinstellingen, woningbouwverenigingen, bedrijven en overige maatschappelijke partners. Doel is om in deze raadsperiode een plan voor de middellange en de lange termijn te formuleren waaraan beleid en concrete acties gekoppeld kunnen worden. Samen met de stakeholders wordt actief gezocht naar manieren om hiervoor ook financiële ruimte te maken door middelen vrij te spelen en te zoeken naar aanvullende vormen van zowel incidentele als structurele financiering: (Europese) subsidies, crowdfunding etc.

Concrete kansen op het gebied van hergebruik, repaircafés, afvangen restwarmte worden breed ondersteund, zo nodig ook financieel via de GoudApot.

In 2050 is Gouda volledig circulair. Het afval dat er dan nog is, wordt volledig hergebruikt. We beginnen als eerste te besparen op ons afval en proberen de bewustwording van het probleem afval te vergroten. Dat de vervuiler betaalt, stimuleert die bewustwording. De gemeente geeft het goede voorbeeld door werk te maken van een circulair inkoopbeleid. Dit zet de toon voor de gemeente en de regio en stimuleert tot initiatieven om producten te hergebruiken en afvalstromen opnieuw in te zetten.

Daarnaast stimuleert de gemeente Gouda de circulaire ontwikkeling binnen de gemeentegrenzen, onder meer bij sportvoorzieningen, en in de regio door met buurgemeenten en partners zoals Cyclus te werken aan circulaire kringlopen. Ruimtelijke plannen worden getoetst op circulariteit, een hard criterium bij vergunningverlening.

Toerisme

De Goudse monumentale historische binnenstad als getuige van een rijke geschiedenis trekt ieder jaar weer mensen van heinde en ver naar onze stad.

Onze inwoners profiteren van toerisme. Toerisme genereert energie en creativiteit. Het stimuleert ondernemers tot samenwerken en brengt sfeer en levendigheid in de stad. Vele initiatieven zijn in het verleden ontplooid. Denk aan de kaasmarkt, beachvolleybal, zomerfeesten rondom Gouda Waterstad, etc.

We zijn voorstander van een nauwere samenwerking tussen de cultuurhistorische Zuid-Hollandse steden Delft, Dordrecht, Leiden en Gouda rond o.a. cultuur, economie, toerisme en erfgoed.

2022 is een bijzonder jaar: we vieren Gouda 750 jaar, een mooie gelegenheid om in de hele stad de Goudse geschiedenis tot leven te brengen. De druk op onze hotelcapaciteit/overnachtingsmogelijkheden is groot. We willen inzetten op extra capaciteit op dit gebied.

Het opkomend zakelijk toerisme willen we stimuleren en versterken. Het 'Platform Spot on Gouda' bestaat uit 16 bedrijven/organisaties die de zakelijke toerist gezamenlijk bedienen. Gezamenlijk wordt gekeken naar wie de beste accommodatie heeft om aan een specifieke vraag te voldoen. De samenwerkende organisaties opereren als partner, niet als concurrent. Zo kan het zijn dat de Chocoladefabriek een zakelijke toerist verwijst naar de St. Janskerk omdat de ruimte geschikter is. Samen bedien je meerdere klanten en maak je Gouda aantrekkelijker.

In het kort

- D66 wil de door Corona opgewekte herwaardering van de voorzieningen om de hoek vasthouden, zowel in de binnenstad als in de wijken.
- We ondersteunen een nieuwe logistieke inrichting van de binnenstad; zijn voorstander van een distributie hub.
- De Economische Agenda waarin we samenwerken met de regio, willen we continueren.
- We zijn voorstander van nauwere samenwerking tussen de cultuurhistorische steden in Zuid-Holland, Delft, Dordrecht, Leiden, Gouda, rond o.a. cultuur, economie, toerisme en erfgoed.
- We zetten in op extra overnachtingsmogelijkheden / hotelcapaciteit in Gouda.
- D66 ondersteunt regionale opgaves voor duurzame energie en regionaal vervoer.
- D66 wil dat er binnen vier jaar een plan ligt voor het ontwikkelen van een circulaire economie, zowel qua mogelijkheden als qua financiering.
- Gouda 750 jaar zien we als een belangrijke mijlpaal om samen te vieren en als impuls voor het opnieuw opleven van het toerisme.
- Het zakelijk toerisme willen we versterken.

Hoofdstuk 8 Financiën

D66 droomt van een financiële situatie waarin Gouda beschikt over voldoende financiële ruimte om anticyclisch te investeren. De afgelopen jaren is er al hard gewerkt om dit mogelijk te maken. Iedere periode daalt de schuldenlast en maken we afspraken om de maximale hoeveelheid geleend geld te verlagen.

Speerpunten:

1. De schuldenlast verlagen door:
 - a. slim te investeren
 - b. lopende uitgaven met elkaar in balans te brengen
 - c. subsidiestromen te benutten
2. De woonlasten in de hand houden

Daling schuldenlast

Vanaf 2014 is de schuldenlast van de gemeente Gouda gedaald van 320 miljoen Euro naar 250 miljoen in 2021. Het kredietplafond (de maximale hoeveelheid geleend geld) staat op 295 miljoen.

D66 streeft op een termijn van 12 jaar naar een schuldenlast van minder dan €200 miljoen.

Om in Gouda te kunnen blijven investeren is geld nodig. Ook in ons verkiezingsprogramma staan ideeën om van Gouda een nog betere plek te maken om te kunnen wonen, naar school te gaan, werken en recreëren. Ideeën en initiatieven die Gouda klaar maken voor de toekomst en die duurzaam zijn. Die ideeën en initiatieven kosten geld. Duurzaam investeren in onze stad betekent voor D66 dat we nu investeren om de stad zonder onze milieu- en schuldenproblematiek door te geven aan volgende generaties. Dat willen we bereiken door:

Slim te investeren

D66 blijft de grote investeringsprogramma's kritisch volgen. Met name in het verkeerscirculatieplan zit wat ons betreft nog ruimte voor verdere financiële rationalisatie, zonder dat dit de uitgangspunten van het plan tekort doet. Ook in de volgende tranches uit het Onderwijshuisvestingsplan zullen we blijven zoeken naar oplossingen die recht doen aan de scholen én aan de kwetsbare financiële positie van onze gemeente.

Lopende uitgaven in balans te brengen

Naast investeringen doet de gemeente ook veel uitgaven waarvoor niet wordt geleend. Denk aan de uitgaven in het sociaal domein en het onderhoud van wegen en groenvoorzieningen in de stad. Met name het zorgdomein zorgt ervoor dat deze lopende uitgaven uit balans zijn geraakt. In de volgende periode ontkomen we er niet aan om duidelijke keuzes te maken die dit probleem aanpakken.

Subsidiestromen nog beter te benutten

Het lukt de afgelopen jaren steeds beter om subsidies voor specifieke thema's naar Gouda te halen. De subsidies voor bodemdaling, de samenwerking tussen bedrijven en opleidingsinstellingen spreken wat dat betreft tot de verbeelding. D66 wil deze beweging nog verder versterken. We zullen daartoe inventariseren op welke terreinen er mogelijkheden liggen om de samenwerking met andere gemeenten op specifieke thema's te intensiveren en gezamenlijk richting Den Haag, maar ook Europa subsidietrajecten op te starten.

De woonlasten in de hand houden

D66 wil de woonlasten niet laten stijgen, zo nodig alleen om de inflatie te corrigeren. De nog kwetsbare maar ook verbeterende financiële situatie van de gemeente geeft ons de kans ervoor te zorgen dat Gouda in 2030 uit de top 25 van duurste gemeenten is verdwenen. Het voorgaande betekent dat nieuw beleid uit bestaande ruimte op de lopende begroting gefinancierd moet worden en indien nodig door ombuigingen op bestaand beleid.

In het kort

- We willen duurzaam investeren wat betekent dat we zowel de milieu- als de schuldenproblematiek in samenhang met elkaar oplossen. De feitelijke schulden en het kredietplafond moeten verder dalen.
- In de lopende uitgaven de balans terugbrengen, wat betekent dat niet het ene domein, zoals nu het geval is met het zorgdomein, de uitgaven domineert en bestedingen in andere domeinen blokkeert; vervolgens deze balans bewaken.
- Gouda actiever op zoek laten gaan naar subsidiemogelijkheden om zo de inkomsten te vergroten. We willen in samenwerking met andere gemeenten subsidietrajecten op bepaalde thema's richting Den Haag en Europa, ontwikkelen.
- D66 wil de woonlasten niet laten stijgen, zo nodig alleen om de inflatie te corrigeren.

Hoofdstuk 9 Veiligheid

Onze geschiedenis is die van een tolerante stad, van de stad van het vrije woord. Op dat imago zijn we trots. Die trots houdt een verplichting in, namelijk elkaars vrijheid te koesteren. Iedereen moet zich vrij voelen zichzelf te kunnen zijn en cultuurverschillen accepteren en respecteren we. Discriminatie of uitsluiting accepteren we niet, geweld ook niet. D66 wil dat het in Gouda veilig is op straat, veilig in het openbaar vervoer, veilig in openbare ruimtes. Dat is tegelijk een voorwaarde voor vrijheid. Je mag hoe dan ook je stem laten horen.

Veiligheid is het absolute fundament van de open en vrije samenleving. Alleen dan krijgen verschillende individuen een gelijke kans om zich te kunnen ontplooiën. Veiligheid is een essentiële voorwaarde voor vrijheid. Tegelijk kunnen veiligheidsinterventies de individuele vrijheid onevenredig onder druk zetten en inperken. Hoe gaan we om met het spanningsveld tussen vrijheid en veiligheid?

Vrijheid is nooit onbeperkt; zij houdt op waar de onvrijheid van een ander begint. Als de ene persoon een andere persoon schade toebrengt of als bepaalde acties een samenleving schade toebrengen, zal de overheid in moeten grijpen.

Steeds opnieuw moeten we bepalen wat wij de aanvaardbare grenzen vinden voor veiligheidsmaatregelen.

Speerpunten:

1. Werken aan de oorzaken van onveiligheid: preventie
2. Aanpak ondermijnende criminaliteit

Preventie

Maatregelen moeten altijd in verhouding staan tot wat ze opleveren. Hard optreden moet soms, maar liever zetten we in op het wegnemen van de oorzaken van onveiligheid. We investeren in het sociaal kapitaal in wijken. Inwoners die elkaar kennen, dragen bij aan het samen oppakken van problemen en het voorkomen van onveilige situaties.

Risicjongeren willen we begeleiden en via gedragsregulering en agressietrainingen een toekomstperspectief bieden. Welzijns- en jongerenwerk kan hier een belangrijke rol spelen.

Bij het inzetten van digitale middelen door de gemeente wordt de impact van discriminatie in systemen zorgvuldig onderzocht en incidenteel actief gecontroleerd.

Digitalisering is een aanvulling op fysiek menselijk contact. D66 waakt ervoor dat digitalisering ten koste gaat van de menselijke maat en de toegankelijkheid van de gemeente.

Digitale veiligheid

We willen voorkomen dat gegevens van inwoners onbedoeld in verkeerde handen komen of dat digitale processen van de gemeente worden stilgelegd. De gemeente moet doorlopend de digitale veiligheid van gemeentelijke systemen controleren en verbeteren en vraagt dit ook van verbonden partijen.

Cameragebruik en preventief fouilleren

Privacy, ook in de openbare ruimte, is een groot goed. D66 is tegen de inzet van excessief cameragebruik en in beginsel tegen preventief fouilleren. Cameratoezicht zien we als hulpmiddel voor handhaving, als ondersteunend bij het bemenste toezicht en niet als doel op zich. De inzet hiervan gebeurt onder duidelijke voorwaarden en controle.

Aanpak ondermijnende criminaliteit

Ook in Gouda hebben we te maken met ondermijnende criminaliteit. Denk aan de internationale handel in harddrugs, geld witwassen, dekmantels creëren. Dit is niet wat we willen. De wet Bibob is hier relevant. Hiermee dwingt de gemeente af om bij vergunningen inzicht te krijgen in financiën, eigendom, personeelsbeleid en herkomst van het vermogen. We staan achter een harde aanpak van criminaliteit, maar willen alert blijven op vooringenomenheid. In ons handhavingsbeleid stellen we duidelijke prioriteiten; de focus ligt op delicten met een grote impact op de samenleving, zoals geweldsmisdrijven, woninginbraken en handel in harddrugs.

Daarnaast is het belangrijk dat bestuurders en medewerkers van de gemeente Gouda hun inwoners kennen. Daardoor kunnen zij adequaat en alert reageren op signalen van onveiligheid en ondermijning.

Met enige regelmaat wordt de roep om het bewapenen van Boa's aangezwengeld. We kiezen ervoor het geweldsmonopolie zonder uitzondering te leggen bij opgeleide politieagenten. Zij zijn de enige bewapende ambtenaren.

Het gedoogbeleid voor de verkoop van softdrugs via coffeeshops houden we in stand. Deze coffeeshops zijn in Gouda gevestigd in de binnenstad; daar is de sociale controle groot. Een nadeel van die vestiging is een forse verkeers- en parkeeroverlast voor omwonenden. In de volgende periode onderzoeken we daarom de mogelijkheid van de vestiging van een coffeeshop buiten de binnenstad, bijvoorbeeld op een bedrijventerrein. Daarnaast evalueren we de pilot in Alphen aan de Rijn om teelt en toevoer van softdrugs te legaliseren om ook de toelevering uit de illegaliteit te halen. Bijkomend voordeel van gecontroleerde teelt is dat de kwaliteit gewaarborgd kan worden en gezondheidsrisico's verminderen.

Voor overige genotsmiddelen geldt wat D66 betreft dat we regulering daarvan zoveel mogelijk relateren aan de schade die het betreffende middel toebrengt, zowel voor het individu als voor de samenleving als geheel.

In het kort

- D66 zet waar dat mogelijk is in op preventie, vooral waar het gaat om risicojongeren.
- D66 is tegen excessief cameragebruik en in beginsel tegen preventief fouilleren. Cameratoezicht is een hulpmiddel, geen doel op zich.
- Software voor gezichtsherkenning gekoppeld aan algoritmes zetten wij niet in.
- In de volgende periode onderzoeken we de mogelijkheid van de vestiging van een coffeeshop buiten de binnenstad, bijvoorbeeld op een bedrijventerrein.
- Gouda evalueert de pilot voor teelt en toevoer van softdrugs in Alphen aan de Rijn om ook de levering aan coffeeshops uit de illegaliteit te kunnen halen.
- We staan achter een harde aanpak van criminaliteit, maar willen alert blijven op vooringenomenheid.
- D66 steunt initiatieven om het sociaal kapitaal in wijken te verhogen.
- D66 bevordert het contact tussen bestuurders en medewerkers van de gemeente Gouda met hun inwoners, zodat zij deze kennen en alert en adequaat signalen van onveiligheid en ondermijning kunnen opvangen.

Deel 3

D66 Gouda gaat de uitdagingen die nodig zijn om ervoor te zorgen dat Gouda leefbaar en aantrekkelijk blijft voor de volgende generaties, graag aan.

Hoofdstuk 10 Wonen en Ruimte

Gouda, stad in het hart van de Randstad. En stad in het Groene Hart.

Ruimtelijke ordening

De centrale ligging in de Randstad maakt Gouda een aantrekkelijke stad om te wonen. De ligging in het Groene Hart en het rijke voorzieningenaanbod maken Gouda nog aantrekkelijker. Twee uitdagingen komen hier samen: het groen behouden en liefst nog toegankelijker maken, naast ruimte voor prettig wonen en een doeltreffende infrastructuur.

Gouda ligt opgesloten binnen haar stadsgrenzen. De verschillende ambities vragen om een gedegen strategisch-ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Deze ontwikkeling heeft de gemeente Gouda vastgelegd in een omgevingsvisie. In deze visie komen de verschillende ambities samen. D66 Gouda omarmt deze visie.

Speerpunten:

1. Het uitvoering geven aan de omgevingsvisie
2. Regie op efficiënter ruimtegebruik door het mixen van functies
3. Afval scheiden loont

De omgevingsvisie

Onze ruimte staat onder druk door ambities op het vlak van woningbouw, recreatie, energietransitie, waterberging, toenemende mobiliteit, hittestress, een dalende bodem, afnemende biodiversiteit en groenvoorzieningen. De nieuwe omgevingswet vraagt een zeer zorgvuldige invulling; om het maken van de duurzaamste keuzes binnen de beperkte ruimte in Gouda en daarbij de rijke cultuurhistorische structuur van Gouda te koesteren. Het is aan de gemeente om die keuzes inzichtelijk te maken voor alle belanghebbenden en deze op de juiste, maar ook op effectieve manier bij het proces te betrekken. Transparantie in besluitvorming en participatie zijn als voorwaarden in de omgevingsvisie gewaarborgd.

Regie en mixen functies

Een actieve overheidsregie is nodig om de schaarse ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten. Binnen de stadsgrenzen zetten we wat D66 Gouda betreft in op het mixen van functies en intensiveren en efficiënter benutten van de beschikbare ruimte. D66 stimuleert initiatieven om woonruimte en woonvormen te realiseren voor ouderen, jongeren en statushouders.

Mensen die vanwege de veiligheid van zichzelf en hun naasten huis en haard hebben verlaten en in Nederland een veilig onderkomen zoeken, zijn welkom in Gouda.

Dit betekent niet alleen dat we voldoende woonruimte reserveren voor statushouders, maar ook dat Gouda ruimte biedt voor de opvang van asielzoekers als daar door het COA om verzocht wordt. De plek waar de opvang geboden wordt, moet wel aan voorwaarden voldoen. Aansluiting op de voorzieningen van de stad en een veilige en gezonde woonomgeving zijn voor alle inwoners van Gouda belangrijk ook voor degenen die hier tijdelijk verblijven.

Bewoners van een AZC die naar verwachting in Nederland mogen blijven, bieden we ook perspectief op een succesvolle toekomst in ons land door in te zetten op taalonderwijs en door ondersteuning bij de toegang tot de arbeidsmarkt.

De ligging aan de Hollandse IJssel en de Gouwe zijn bepalend voor de ontwikkeling, die de stad Gouda doorgemaakt heeft. Mensen en bedrijven vestigden zich langs de rivieren; de rivier bracht rijkdom. Nog altijd is met name de Gouwe een belangrijke route voor de binnenvaart. Wonen en bedrijvigheid zitten soms vrij dicht op elkaar, ook gezien de bescheiden oppervlakte van de gemeente.

Alhoewel functies elkaar in sommige gevallen kunnen bijten, is D66 Gouda voorstander van het op een slimme en speelse manier vermengen van wonen en kleinschalige bedrijvigheid. De woningnood is een grote opgave. De Spoorzone (oostelijk deel Goudse Poort) wordt een multifunctioneel woon/werk gebied. We zetten in op verstedelijking door meer ruimte voor wonen dichtbij de binnenstad en de voorzieningenclusters, bijvoorbeeld door transformatie van de Kromme Gouwe O.Z. naar woningen. Op langere termijn is verkleuring van Gouwestroom naar woningen (met kleinschalige bedrijvigheid), waardoor Westergouwe meer verbonden raakt met de bestaande stad, niet ondenkbaar. Dit vergt intensivering van bedrijvenruimte op andere bedrijvenparken, zoals het westelijk deel van de Goudse Poort, en effectiever samenwerken en benutten van terreinen in de regio. In de Spoorzone moet naast wonen ook echt commerciële invulling komen. D66 is geen voorstander van (nieuwe) HMC-bedrijven in Gouda.

Het GoudAsfalt-terrein krijgt een nieuwe ruimtelijke inbedding in een bestemmingsplan / omgevingsplan. We zijn terughoudend met bebouwing op het terrein; er komt geen woningbouw. D66 wil dat de maatschappelijke functie van het terrein naar de toekomst toe gewaarborgd blijft.

Bij alle bouwplannen moet vanzelfsprekend werk worden gemaakt van duurzaam en klimaat adaptief bouwen, vergroening en inpassing van energiewinningsmogelijkheden. Dat is een standaardonderdeel bij planvorming. Rondom gebieden waar voldoende faciliteiten aanwezig zijn en waar cultuurhistorische linten niet worden aangetast, vinden we hoogbouw acceptabel. Hoogbouw en inbreiding (het bouwen binnen bestaande bebouwing) stellen extra eisen aan de architectuur.

Gouda stelt daarnaast voor dat de gemeente zich inspant om samen met de Provincie Zuid-Holland te onderzoeken op welke locaties in de omgeving van Gouda, door actief grondbeleid door de Provincie, woningbouw en herinrichting van het landelijk gebied samen kunnen gaan. En hoe de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen voor de uitkoop van boeren verzilverd kunnen worden. Zorgzaam omgaan met Het Groene Hart blijft prioriteit.

Afval scheiden loont

'Afval scheiden loont' kan rekenen op een breed draagvlak onder Gouvenaars en we willen dit systeem van afval inzamelen dan ook behouden. Het goed scheiden van het afval bespaart inwoners van Gouda geld en draagt bij aan het realiseren van klimaatdoelen. D66 staat daarnaast ook voor blijvende aandacht voor het verbeteren het systeem. Een snel veranderende bevolkingssamenstelling kan bijvoorbeeld gerichtere informatieverstrekking gecoördineerd vanuit de gemeente, noodzakelijk maken. Bovendien vraagt de manier van geschieden inzameling op diverse plekken nog om kwaliteitsverbetering, die we graag willen realiseren.

In het kort:

- We voeren actieve regie op mixen van functies en intensiveren van het ruimtegebruik.
- We stimuleren initiatieven om woonruimte en woonvormen te realiseren voor verschillende doelgroepen.
- We reserveren ruimte voor statushouders en de opvang van asielzoekers als het COA daarom vraagt en bieden deze mensen een goede leefomgeving. Bewoners van een AZC die naar verwachting in Nederland mogen blijven, ondersteunen we met taalonderwijs en toegang tot de arbeidsmarkt.
- We hebben daarnaast oog voor de plek van Gouda als stad in het Groene Hart. Toevoegingen van woningen vinden, buiten Westergouwe, binnen de huidige bebouwingsgrenzen plaats.
- Functievermenging biedt kansen voor het realiseren van woningen.
- De wensen van omwonenden en nieuwe bewoners worden bij de keuzes die we maken, meegenomen.
- Het systeem van afval scheiden willen we behouden en waar nodig verbeteren.

Hoofdstuk 11 Groen, water en recreatie

Steeds meer raken we ervan doordrongen dat onze directe omgeving een gezonde en plezierige omgeving moet zijn. In de stad Gouda kunnen we goed wonen, elkaar ontmoeten, is de lucht schoon, is er ruimte om te sporten en te recreëren. Voor alle generaties, culturen en leefstijlen. Klimaatverandering, stikstof en andere vervuiling, het volbouwen van groene ruimte, zetten onze leefomgeving onder druk. Om de stad leefbaar te houden moeten we meer ruimte maken voor groen en water en moeten we stimuleren dat iedereen zich bewust is van het belang van de zorg om onze natuur, bijv. via natuureducatie. In principe wordt er niet gebouwd in gebieden die bestemd zijn voor natuur en recreatie.

Speerpunten:

1. We vergroenen de stad
2. Burgers met groene vingers krijgen ruim baan
3. Onderhoud van het groen
4. Een soepele overgang van het groen in de stad naar het groen om de stad

We vergroenen de stad

De binnenstad en de wijken worden zoveel mogelijk 'onttegeld': grijze stroken veranderen in groene stroken, betegelde pleinen in parkjes en fiets- en wandelpaden worden zoveel mogelijk omlijst door groen. Daarmee geven we antwoord op de gevolgen van klimaatverandering enerzijds en het verbeteren van de woonbeleving en luchtkwaliteit anderzijds. We maken een 4-jarenplan waarin we plekken aanwijzen, zowel in de woonwijken als in de binnenstad, die we de komende jaren transformeren naar kleine groene oases. Voorbeelden van plekken die op deze manier kunnen vergroenen, zijn Achter de Waag en de Nieuwe Markt in de Goudse binnenstad.

Dat dit ten koste kan gaan van andere functies zijn we ons bewust. Anders omgaan met parkeerruimte kan een voor de hand liggende keuze zijn, omdat dit het minste impact heeft. We willen per locatie afwegen hoe we de footprint van de auto kunnen verkleinen en de groene uitstraling kunnen bevorderen.

Burgers met groene vingers krijgen ruim baan

Een burgerinitiatief als het Singelpark heeft aangetoond dat wanneer bewoners met kennis van zaken en passie voor groen volop de ruimte krijgen voor het realiseren van hun plannen, het resultaat van hoge kwaliteit is. Wat D66 Gouda betreft krijgt dit soort burgerinitiatieven ook in de toekomst ruimte, van begin tot eind: niet alleen in de planvormingsfase, maar ook in de verdere uitwerking en uitvoering van plannen. Inwoners krijgen zo ook de mogelijkheid groene ontmoetingsplekken in hun woonomgeving te realiseren.

De gemeente Gouda ondersteunt door plannen zoveel mogelijk te faciliteren, zowel door het beschikbaar stellen van gemeentegrond, als door het beschikbaar stellen van financiële en technische middelen.

D66 wil dat de gemeente waar mogelijk planten laat groeien op daken. De bushokjes in Gouda hebben al zulke 'groene daken' gekregen. De gemeente evalueert de subsidieregeling groen/blauwe daken 2021-2023 wanneer die periode afloopt, om te kijken of de subsidieregeling werkt en hoe de uitvoering verbeterd kan worden.

De in Gouda op initiatief van D66 ingevoerde groennorm en het bijbehorend groenfonds stimuleren ons tot kritische keuzes. We willen ook dat er meer aandacht komt voor de kwaliteit van de vergroening. Biodiversiteit in Gouda gaat gemonitord worden, wederom op initiatief van D66.

We monitoren na een D66 amendement ook het groenareaal in de stad. Dat groeit inmiddels weer.

Aandacht voor de kwaliteit van de vergroening en biodiversiteit vraagt om serieus groenonderhoud. D66 is van mening dat er te snel wordt bezuinigd op groenonderhoud. Waar mogelijk wil D66 de inwoners meer betrekken bij het onderhoud door hen de mogelijkheid te bieden stukken groen te adopteren. Om hen ook beter toe te rusten voor een verantwoorde omgang met het groen in het belang van onze aarde willen we samen met opleidingsinstituten zoeken naar mogelijke vormen van natuureducatie voor zowel kinderen als volwassenen.

De groene stad in het groen

D66 wil wandel- en fietspaden waar mogelijk doortrekken zodat aantrekkelijke, doorlopende, groene routes ontstaan, ook recreatieve van de stadswijken naar de buitengebieden. Zo zorgen we voor een vloeiende overgang van het groen in de stad naar het groene buitengebied.

Door de realisatie van een fietsbrug naar Westergouwe willen we 't Weegje en de Oostpolder bereikbaar maken als recreatiegebied voor Gouwenaren.

In het kort:

- We transformeren stenige plekken in de stad tot kleine, groene oases.
- We steunen burgerinitiatieven die als doel hebben de buitenruimte te vergroenen.
- D66 wil meer aandacht voor groenonderhoud en wil inwoners daarbij betrekken door hen de mogelijkheid te bieden stukken groen te adopteren. Samen met opleidingsinstituten willen we zoeken naar mogelijkheden voor natuureducatie.
- We stimuleren het aanleggen van groene daken, evalueren de subsidieregeling blauw/groene daken.
- We hebben extra aandacht voor een vloeiende overgang van het groen in de stad naar het groene buitengebied.
- We maken biodiversiteit tot speerpunt in de vergroeningsagenda.

Meer ruimte voor water

Water speelt een steeds grotere rol bij keuzes die de gemeente moet maken. Ook wateroverlast, droogte en hittestress zijn een gevolg van de klimaatverandering en vragen naast ruimte voor groen om ruimte voor water. Multifunctioneel ruimtegebruik is van belang: combinaties van water/groen, en water/verharding.

Speerpunten:

1. Waterdoorlatende bodem
2. Multifunctionele oplossingen
3. Waterbergingen

D66 wil dat water nadrukkelijker (mede)sturend wordt bij de inrichting van de omgeving. Als de bodem water kan opnemen wordt wateroverlast tegengegaan. D66 wil daarom dat de gemeente geen oppervlakte verhardt als dat niet nodig is en vaker waterdoorlatende verharding toepast. D66 wil dat de gemeente gaat voorschrijven welk type verharding in bepaalde situaties mag worden gebruikt (een handleiding maken met toegestane types verharding). Daarnaast wil D66 dat de gemeente pilots uitzet om nieuwe manieren van verharding te onderzoeken, zoals meer ruimte laten tussen de stenen onderling. D66 stimuleert initiatieven die deze aanpak aanvullen of van een innovatieve invulling voorzien.

D66 wil dat er plekken worden gezocht waar tijdelijk water mag staan als het hard regent, bijvoorbeeld in parken, op pleinen en in groenstroken. Zoals de waterbergingen die onder het voetbalveld van ONA en onder het stationsplein zijn aangelegd. De inwoners van Gouda kunnen daarover meedenken. Ook de ideeën van de Wateralliantie Gouda kunnen gebruikt worden. Als er regenwater wordt bewaard, is er meer water in droge perioden. Dat is ook goed tegen de bodemdaling (zie het hoofdstuk Bodemdaling).

Aandacht voor biodiversiteit geldt ook voor de planten in, onder en om het water. Die aandacht voor biodiversiteit in en rond het water willen we meenemen in de plannen voor meer ruimte voor water. Daarbij hebben we ook aandacht voor het onderhoud en voor het opruimen van zwerfafval en plastic.

In het kort

- We willen dat water sturend wordt bij de inrichting van de omgeving.
- Om verhitting en wateroverlast te verminderen maken we waar mogelijk gebruik van combinaties van water/groen en water/verharding.
- We willen de mogelijkheden voor waterberging onderzoeken en willen de Goudse inwoners stimuleren hierover mee te denken en initiatieven die hiermee in lijn liggen, te ontwikkelen.
- We willen meer planten in het water en bij het water (biodiversiteit).
- Vervuiling door zwerfafval en plastic willen we tegengaan.

Recreëren in het groen en aan het water

De afgelopen jaren hebben ons meer dan ooit doen beseffen, hoe belangrijk het is om dichtbij huis in het groen en aan het water te kunnen recreëren. Of je nu in teamverband wilt sporten, wandelt of hardloopt vanuit huis, of op het water van een mooie dag geniet.

Gouda is omgeven door water en daar willen mensen graag van genieten. Maar onze stad keert het water de rug toe. De Hollandsche IJssel en de Gouwe zijn nergens toegankelijk. Er zijn bijvoorbeeld weinig (doorlopende) wandelpaden langs of terrassen met zicht op de Hollandsche IJssel of de Gouwe. Recreatieve mogelijkheden langs het water zijn er weinig. D66 wil de verbinding met het water versterken.

D66 Gouda spant zich in voor de komst van een visie op recreatie aan het water. Hierin moeten de beleving van het water en de toegang tot water en groen vanuit de stad, centraal staan. Kernpunten in deze visie:

- Doorgaan met het aanleggen van natuurvriendelijke oevers;
- Het verkennen van mogelijke locaties voor horeca en terrassen aan het water;
- Het vergroten van kansen voor waterrecreatie;
- Het doorlopend om input en reflectie vragen van burgerinitiatieven zoals de Wateralliantie Gouda;
- Bij het verkennen van locaties voor oeververbindingen de toegang van Gouwenaren tot recreatie in het groen als factor van belang meewegen.

In het kort:

- Recreatiemogelijkheden in het groen en op en aan het water willen we vergroten.
- Er komt een visie op recreatie aan de Goudse wateren.
- We vragen voortdurend om inspraak en meedenken van de inwoners.

Hoofdstuk 12 Bodemdaling

De Goudse bodem zakt. Veel inwoners van Gouda merken dat. We zien het als onze verantwoordelijkheid te zorgen voor een gezonde stad waarin we allemaal droge voeten houden en in onze huizen een gezond leefklimaat heerst.

De binnenstad van Gouda is gebouwd op een ondergrond van veen en klei en de bodem zakt al eeuwen. Dat wordt veroorzaakt door het gewicht van de stad. De bodemdaling is daarom niet te stoppen. De meest urgente overlast betreft de vocht- en wateroverlast in de lage delen van de binnenstad. Het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad geeft een antwoord op dit vraagstuk en uitvoering wordt door D66 gesteund. Positieve effecten zullen ook uitgaan van type bestrating, vergroening en het weren van zwaar vrachtverkeer. (zie hoofdstukken Groen en Verkeer)

Speerpunten:

1. De gevolgen van de uitvoering van het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad (KBB)
2. Samenwerken met andere steden

De gevolgen van de uitvoering van het KBB

D66 wil dat de gemeente goed in de gaten houdt hoe het gaat met de funderingen in de binnenstad, na de aanpassing van het waterniveau in een deel van de binnenstad (KBB). D66 wil ook dat de gemeente de zorgen van inwoners serieus neemt, meedenkt over mogelijke oplossingen en de verantwoordelijkheid op zich neemt om mensen die schade ondervinden, te helpen.

Samenwerken met andere steden

De gemeente Gouda werkt samen met andere steden aan de problemen die met bodemdaling gepaard gaan (Platform Slappe Bodem). Gouda is één van de initiatiefnemers van de Regiodeal Bodemdaling Groene Hart en de Coalitie Stevige Steden. D66 ondersteunt deze activiteiten.

D66 maakt zich sterk voor de oprichting van een Kenniscentrum Bodemdaling in Gouda. Via het living lab bodem & technologie van Campus Gouda zetten we in op innovatieve oplossingen voor bodemdaling.

In het kort

- We vinden het belangrijk de binnenstadsbewoners te helpen met problemen die ontstaan door de verlaging van het waterpeil.
- D66 maakt zich hard voor de vestiging van het Kenniscentrum Bodemdaling in Gouda.
- Via living lab bodem en technologie van Campus Gouda zetten we in op innovatieve oplossingen. (zie hoofdstuk Onderwijs)

Hoofdstuk 13 Energietransitie

Nog nooit was het zo duidelijk dat het klimaat verandert en dat de mens daarvoor verantwoordelijk is. Om het op aarde leefbaar te houden, moet de wereldwijde CO₂ uitstoot drastisch omlaag. De gemeente Gouda heeft de ambitie in 2040 een CO₂ neutrale gemeente te zijn. Dat betekent dat er een transitie moet plaatsvinden van fossiele energie naar duurzame en veilige energie. Zon en wind zijn belangrijk, daarnaast is het mogelijk en ook gewenst om energie uit aardwarmte, restwarmte van industrie en water (aquathermie) in te zetten. Dat laatste moet weloverwogen, zodat er geen schade optreedt voor de ecologie. Waar en welke nieuwe duurzame stroom kan worden opgewekt, staat beschreven in de Regionale Energiestrategie. Deze gaat zowel over elektriciteit als over warmtebehoefte, nog altijd goed voor het grootste deel van de energierekening.

Speerpunten:

1. Lokale zeggenschap en keuzevrijheid
2. Samenwerking in de regio
3. Ruimte voor lokaal initiatief

De energietransitie dient zorgvuldig te gebeuren. Na een oriënterende fase zijn vier wijken door de gemeente Gouda aangewezen als verkenningsbuurten voor de energietransitie. Daar gaat nu een eerste verkenning naar mogelijkheden en consequenties plaatsvinden.

Volledige afhankelijkheid van 'de markt' vinden we een slecht idee. Marktafhankelijkheid heeft het gevaar in zich dat we een groep mensen uitsluiten van energie. Dat mag niet. Een warm huis voor iedereen zien we namelijk als een basisvoorziening die gegarandeerd moet zijn en dat lukt alleen als energie een collectieve voorziening is.

Omdat de collectiviteit met een privaat publieke samenwerking beter gewaarborgd is, wil D66 collectieven en stichtingen stimuleren de energietransitie op zich te nemen. Hierbij zetten we in op open warmtenetten en keuzevrijheid voor de eindgebruiker.

Samenwerking in de regio

Gouda kan de transitie niet alleen volbrengen. Om voldoende duurzame stroom en warmte te koppelen aan de vraag binnen de gemeentegrenzen is samenwerking in de regio vereist. We willen samen bepalen hoeveel energie er opgewekt moet worden, waar en in welke vorm en stellen vervolgens per (deel)gebied kwaliteitseisen op, waarbij het belangrijk is aandacht te hebben voor de landschappelijke inpassingen en de exploitatie.

Niet te lang aarzelen is belangrijk. De transitie kan veel brengen als er tijdig geacteerd en geïnvesteerd wordt in de opwekking en distributie van duurzame energie.

Ruimte voor lokaal initiatief

Doordat de uitkomsten van de energietransitie op voorhand niet duidelijk zijn, is een transparant proces essentieel om de stad mee te krijgen en ruimte te geven voor lokale initiatieven. Energiecoöperaties blijken een belangrijke rol te spelen om bewoners mee te krijgen. Ervaringen in Nederland laten zien dat er veel belangstelling is om te participeren in energieprojecten in de eigen omgeving. We hebben reeds enkele succesvolle bedrijven in Gouda die zich toegenomen op de installatie, financiering en verkoop van duurzame energie. Die hebben een duidelijke voorbeeldfunctie bij het ontwikkelen van nieuwe ideeën en initiatieven.

De transitie biedt ook kansen op andere vlakken, zoals de vraag naar goed opgeleide technici, die alleen maar zal toenemen. De Triple Helix filosofie speelt hierop in.

In het kort:

- Ons uitgangspunt is: iedereen een warm huis. Daarom willen we dat de energietransitie plaatsvindt op basis van privaat publieke samenwerking.
- We bepalen samen met de regio de algemene spelregels en invulling op hoofdlijnen. Dit gaat bijvoorbeeld om de vragen hoeveel energie er opgewekt moet worden, waar en in welke vorm.
- We stellen per (deel)gebied kwaliteitseisen op en houden controle op de landschappelijke inpassingen en de exploitatie.
- De gemeente zal er in de eerste plaats voor moeten zorgen dat het participatieproces goed verloopt. Draagvlak en medeverantwoordelijkheid zijn essentieel in een grote operatie als de energietransitie.

Hoofdstuk 14 Verkeer en Vervoer

Wat is het heerlijk fietsen over de Goudse singels. Gouda is een fietsstad; is dat altijd geweest. Maar met het groeien van de stad groeide de behoefte aan doorgaande wegen. De huidige verkeersstromen zijn niet altijd effectief; we moeten het verkeer in onze stad beter stroomlijnen. Dat is nodig voor de veiligheid en de gezondheid; voor de leefbaarheid.

Speerpunten:

1. Luchtkwaliteit en verkeersveiligheid; fietsers en voetgangers op 1
2. Luchtvaart
3. Emissievrije stadsdistributie
4. Parkeren en deelgebruik
5. Station Westergouwe

Fietsers en voetgangers op 1

Voorop staat dat we het belang van fietsers en voetgangers prioriteit blijven geven. Dat betekent dat we in alle plannen aandacht hebben voor de veiligheid van fietsers en voetgangers.

Het huidige VCP (Verkeer Circulatie Plan) is volgens D66 een goed plan, waarmee we meer lijn brengen in de verkeersstromen. Structurele metingen van de luchtkwaliteit laten zien dat er vooruitgang is, maar dat het nog beter moet. Langetermijndoelen zullen verbeteringen moeten brengen. Een belangrijke stap is het afsluiten van routes door de stad voor vrachtverkeer, wat bijvoorbeeld de singels en de Koningin Wilhelminaweg veiliger maken voor bewoners en fietsverkeer.

Luchtvaart

Het wordt boven Gouda steeds drukker. Samen met de Omgevingsdienst willen we dat geluid en uitstoot van het vliegverkeer in plaats van berekend, gemeten wordt. Daarmee sluiten we aan bij bestaande en in ontwikkeling zijnde (burger)meetnetten zoals Explane en ondersteunen we deze aanpak.

Emissievrije Stadsdistributie

Bevoorrading van winkels en bedrijven kan slimmer door de aan- en afvoer te optimaliseren. Stadsdistributie zoals voorbeelden in andere steden laten zien, heeft een aantal voordelen:

1. Accuratere aanlevering van goederen (minder voorraad);
2. Minder verkeersbewegingen door slim te combineren, bijvoorbeeld leveringen voor verschillende adressen met het verwerken van retourpakketten en afval;
3. Schonere, stillere en lichtere vormen van vervoer.

Stadsdistributie zoals ook al in andere steden plaatsvindt (Utrecht, Zutphen), heeft als voordeel voor de gebruiker dat er minder voorraad ter plekke aangehouden hoeft te worden. Er kan vaker, sneller en regelmatig geleverd worden.

Het grootste voordeel is dat er minder verkeersbewegingen plaatsvinden. Transport van goederen pak je als ondernemers gezamenlijk aan, zodat de distributie binnen de stad effectiever is. Leveringen en retourzendingen kunnen zo namelijk gecombineerd worden.

Tenslotte is de emissievrije stadsdistributie zoals we deze voor ogen hebben elektrisch aangedreven, waardoor minder uitstoot en geluidsoverlast plaatsvindt.

Al met al draagt een centrale stadsdistributie bij aan een betere leefomgeving zowel in de binnenstad als daarbuiten en is het voor de bezoeker aan de stad prettiger verblijven.

Parkeren en deelgebruik

Tenslotte hoort bij mobiliteit ook het parkeervraagstuk. D66 is voorstander van een autoluwe binnenstad en autoluwe stadswijken. De auto's parkeren we aan de rand van de stad en de wijken en we zorgen dat daar voorzieningen zijn als fietsenberging, (met mogelijkheid de mogelijkheid scooters en fietsen te huren), openbaar vervoer en laadinfrastructuur. Hier maken we samen met de buurt plannen voor, zodat de afweging tussen bereikbaarheid, verkeersveiligheid en milieueffecten zo optimaal mogelijk vormgegeven kan worden.

D66 zou graag zien dat deelgebruik gestimuleerd wordt binnen de stadsgrenzen. Daarom stelt D66 voor om deelgebruik minder te belasten door een korting te geven op de gebruikelijke parkeervergunning voor auto's en te investeren in nieuwe (laad)infrastructuur en stallingen voor fietsen en LEV's (Light Electric Vehicle).

Station Westergouwe

D66 blijft pleiten voor een aparte frequente openbaar vervoersmogelijkheid tussen Westergouwe en het centrum, bij voorkeur door middel van een treinstation bij Westergouwe, gecombineerd met snelle extra fietsverbindingen tussen Westergouwe en de rest van de stad.

In het kort

- D66 zet luchtkwaliteit en verkeersveiligheid op 1 en heeft in alle verkeersplannen aandacht voor de situatie van fietsers en voetgangers.
- We vinden het belangrijk dat er een goede verbinding komt tussen Westergouwe en de binnenstad. Om dat te bewerkstelligen zetten we vol in op het plan voor een station bij Westergouwe en goede verbindingen vanaf daar met de rest van de stad..
- De beperking van doorgaand vrachtverkeer op routes door woonwijken zien we als een belangrijke stap om de stad veiliger en schoner te maken. We werken aan het tot stand komen van een eigen emissievrije stadsdistributie.
- D66 ondersteunt de plannen voor slim parkeerbeleid en stimuleert deelgebruik van auto's en het realiseren van parkeerplekken aan de rand van de wijken. De inspraak van betrokken bewoners vinden we hierbij belangrijk.

Nawoord

Sinds 2014 is D66 de grootste partij in Gouda. In 2018 koos Gouda weer voor D66, en daarmee voor een Optimistisch Gouda - duurzaam, actief en aantrekkelijk!

Als wethouder kijk ik met trots terug op afgelopen bestuursperiode. Hoewel corona een deel van de termijn overschaduwde, is er veel gerealiseerd.

1. Onderwijs is meer dan 'stenen'!

De gemeentelijke onderwijsinzet is verbreed. We kunnen immers veel meer doen dan zorgen voor goede schoolgebouwen. Gouda sloot zich aan bij de landelijke Gelijke Kansen Alliantie. Met alle schoolbesturen is een Goudse Onderwijsagenda opgesteld. Er ligt een actieplan Sterk Techniekonderwijs. De Chocoladefabriek wordt verrijkt met een Techniekwerkplaats en cultuureducatieactiviteiten van Libertum en Mirakel. Het aantal voortijdig schoolverlaters is klein (Top5 van Nederland!). Campus Gouda is gestart met 22 HBO-studenten en met innovatielabs met bedrijven over regioproblematiek, zoals bodemdaling. Maar ook voor onze "kerntaak" is gezorgd: de gemeente investeert miljoenen in nieuwe én duurzame schoolgebouwen.

2. Vitale binnenstad met toonaangevende voorzieningen

De basis is gelegd voor Gouda750 - een feest van en met de hele stad. Gemeente en ondernemers investeren in festiviteiten en in een stad die er mooi bij ligt. We investeerden in de Chocoladefabriek, het succesvolle bibliotheek-concept met ruim een half miljoen bezoekers per jaar; in de Cheese Experience, de Cheese Valley regio en in toerisme, waardoor we inmiddels ruim 1 miljoen bezoekers per jaar in onze stad mogen verwelkomen. We hebben ingezet op het autoluwer en groener maken van de binnenstad, op betere samenwerking tussen binnenstadsondernemers en op de urban curator voor culturele initiatieven. Op de zeer succesvolle GoudApot en op initiatieven zoals Singelpark en GoudAsfalt. Door evenementen zoals Roze Zaterdag werd Gouda na Beste Binnenstad (2015) ook Nationale Evenementenstad (2019). Maar ook in mindere tijden stonden we klaar: in coronatijd staken we ondernemers een stevige helpende hand toe: door huurkortingen, door een schaderegeling voor cultuur, en door het schrappen van enkele lokale belastingen.

3. Toekomstbestendig erfgoed & gemeentevastgoed

We maakten beleid rond erfgoed en monumenten. De mogelijkheden voor verduurzaming van monumenten en subsidies voor onderhoud zijn verruimd. Met de Cultuurhistorische Basiskaart en de Lintenvisie is het historisch weefsel van de stad goed in beeld en kan dit beter beschermd worden in de toekomst. Door de Kerkenvisie is er meer zicht op de waarde van ons religieus erfgoed. We hebben ingezet op maatschappelijke benutting van monumenten, waardoor ze levende onderdelen blijven van onze stad. De verduurzaming van gemeentelijk vastgoed is gestart en ligt op koers.

De komende jaren werk ik met het Goudse D66-team graag verder aan een nog duurzamer, nog actiever en nog aantrekkelijker Gouda. Mogen we rekenen op uw steun?

Thierry van Vugt,
Wethouder 2018-2022